

Sygn. akt VIII Pz 55/15

POSTANOWIENIE

Dnia 4 września 2015r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Andrzejewska

Sędziowie SSO Mariola Szmajduch

SSR(del.) Grzegorz Tyrka

po rozpoznaniu w dniu 4 września 2015r. w Gliwicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa B. K., M. T., D. W., B. W., E. W., Z. W., N. W.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w K.

o deputat węglowy lub ekwiwalent pieniężny

na skutek zażalenia powoda E. W.

na punkt 3 postanowienie Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 28 maja 2015r.

sygn. VI P 283/15

postanawia

oddalić zażalenie.

(-) SSO Mariola Szmajduch (-) SSO Małgorzata Andrzejewska (-) SSR(del.) Grzegorz Tyrka

Sędzia Przewodniczący Sędzia

VIII Pz 55/15

UZASADNIENIE

Powód E. W. domagał się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w K. kwoty 597,54 zł tytułem ekwiwalentu pieniężnego za bezpłatny węgiel, z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Nakazem zapłaty z dnia 15 stycznia 2015r. Sąd Rejonowy w Gliwicach (VI Np (...)) uwzględnił powództwo i orzekł o kosztach postępowania.

W sprzeciwie wniesionym od powyższego nakazu zapłaty, pozwana domagała się oddalenia powództwa i zasądzenia na swoją rzecz od powoda kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu sprzeciwu wskazała, że prawo powoda do bezpłatnego deputatu węglowego nie wynika z Porozumienia z dnia 20 grudnia 2004r. zawartego między zarządem (...) S.A. a organizacjami związków zawodowych,

albowiem prawo do bezpłatnego węgla byłych pracowników zlikwidowanej Kopalni (...) reguluje ustawa z dnia 7 września 2007r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego w latach 2008-2015 (Dz.U. z 2007 roku, Nr 192, poz. 1379) – zwana ustawą restrukturyzacyjną. Uprawnieni mogą realizować prawo do deputatu węglowego w dwojaki sposób: w naturze (art. 13 ustawy), a w przypadku złożenia oświadczenia o rezygnacji z uprawnienia do pobierania bezpłatnego węgla w naturze (art. 12 ust. 3 ustawy), w formie ekwiwalentu pieniężnego, który jest wypłacany obok emerytury (renty) wyłącznie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Pozwana dodała, że w okresie od 6 lutego 2014r. do 10 grudnia 2014r. realizowała prawo do deputatu węglowego za rok 2014 w wymiarze mniejszym o jedną tonę, zgodnie z wymienionym przez powoda porozumieniem z dnia 6 lutego 2014r., jednak w dniu 10 grudnia 2014r. pozwana odstąpiła od stosowania porozumienia z dnia 6 lutego 2014r. W dniu 10 grudnia 2014r. podjęta została bowiem przez Zarząd pozwanej uchwała nr (...), zgodnie z którą osoby uprawnione do deputatu węglowego mogą pobrać w terminie do 30 czerwca 2015r. taką ilość bezpłatnego węgla w naturze, o jaką zmniejszony został jego roczny wymiar za 2014 rok.

Powód pobierał bezpłatny węgiel w naturze. W dniu 1 marca 2015r. pobrał on asygnatę na jedną tonę bezpłatnego węgla.

W piśmie procesowym, które wpłynęło do Sądu w dniu 13 kwietnia 2015r. powód oświadczył, że zgłasza żądanie ewentualne o zasądzenie 1 tony węgla deputatowego.

Na rozprawie w dniu 28 maja 2015r. powód cofnął pozew ze zrzeczeniem się roszczenia. Pozwana wniosła o zasądzenie na swoją rzecz od powoda kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Postanowieniem zawartym w punkcie 2 wyroku z dnia 28 maja 2015r Sąd Rejonowy w Gliwicach – na podstawie art. 355 k.p.c. w zw. z 203 § 1 k.p.c. – umorzył postępowanie w sprawie i w postanowieniem zawartym w punkcie 3 wyroku zasądził od powoda na rzecz pozwanej 135 zł tytułem poniesionych kosztów zastępstwa procesowego.

Uzasadniając orzeczenie o kosztach postępowania Sąd Rejonowy wskazał na treść art. 98 k.p.c., oraz przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.t.j. z 2013r., poz.490 z późn.zm.) podkreślając, że umorzenie postępowania oznacza przegranie sprawy przez stronę powodową, jeżeli cofnęła pozew zrzekając się roszczenia, albo jeżeli cofnięcie pozwu nastąpiło wskutek upadku podstawy faktycznej, który spowodował bezprzedmiotowość żądania.

Powołując się na orzecznictwo, Sąd Rejonowy wskazał, iż za stronę przegrywającą sprawę należy uznać pozwanego, który w toku procesu spełnił dochodzone od niego świadczenie, czym zaspokoił roszczenie powoda wymagalne w chwili wytoczenia powództwa. Tutaj jednak Sąd I instancji zauważył, że pozwany nie zaspokoił roszczeń powoda o ekwiwalent pieniężny, bowiem to roszczenie było nieuzasadnione. Spełnienie świadczenia w postaci bezpłatnego węgla w naturze jest innym świadczeniem, aniżeli ekwiwalent pieniężny. Świadczenie to zostało zresztą spełnione przed datą zmiany powództwa. Dlatego też powoda nie można uznać za osobę, która wygrała niniejsze postępowanie. Powód nie posiadał prawa do ekwiwalentu pieniężnego na podstawie Porozumienia z dnia 20 grudnia 2004r. zawartego między zarządem (...) S.A. a organizacjami związków zawodowych (§ 7 załącznika Nr 14 do Porozumienia). Natomiast w dacie zmiany powództwa świadczenie było już zrealizowane.

Sąd Rejonowy wskazał nadto, że wprawdzie wyjątek od zasady ponoszenia kosztów za wynik sprawy przewiduje art. 102 k.p.c., który pozwala w szczególnie uzasadnionych wypadkach na zasądzenie od strony przegrywającej tylko części kosztów lub nieobciążanie jej w ogóle kosztami, jednak przepis art. 102 k.p.c. nie może być rozszerzająco wykładany i może być stosowany w zależności od konkretnego przypadku.

Sąd Rejonowy wskazał, iż w niniejsze sprawie nie zachodzi okoliczność odstąpienia od poniesienia przez powoda kosztów postępowania, albowiem powód posiada stały dochód. Nadto, wytaczając powództwo powód był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, korzystał z fachowej pomocy prawnej i mógł ocenić szanse wygrania procesu. Sąd Orzekający stanął na stanowisku, że sam fakt, iż sprawa jest z zakresu prawa pracy nie

uzasadnia zwolnienia powoda od kosztów zastępstwa procesowego, które poniosła strona pozwana. Zwolnienie z tego tytułu powoda od kosztów procesu naruszałoby zasadę równości stron w postępowaniu sądowym i oznaczałoby, że w każdym postępowaniu ze stosunku pracy, pracownik byłby w uprzywilejowanej pozycji na wypadek przegrania postępowania.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył powód wnosząc o zmianę pkt 3 postanowienia i zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego.

Zarzucono:

- naruszenie przepisów postępowania tj. art. 98 k.p.c. w zw. z art. 203 § 3 k.p.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i nieobciążenie pozwanej kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego na rzecz powoda w przypadku, w którym powód przed wydaniem wyroku cofnął powództwo z uwagi na spełnienie przez pozwaną świadczeń z tytułu praw do bezpłatnego węgla;

- naruszenie art. 328 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. poprzez niedostateczne wyśnienie w treści pisemnego uzasadnienia motywów rozstrzygnięcia Sądu w skarżonym zakresie, w szczególności przyczyn nieobciążania pozwanej kosztami procesu strony powodowej.

Sąd Okręgowy w Gliwicach zważył:

Zażalenie powoda nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu II instancji, Sąd Rejonowy słusznie – w oparciu o zasadę odpowiedzialności za wynik procesu zawartą w art. 98 k.p.c. zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu) – zasądził od powoda na rzecz strony pozwanej koszty zastępstwa procesowego. Sąd orzekający podziela argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia.

Powód domagał się początkowo, jak zauważył Sąd Rejonowy ekwiwalentu za jedną tonę bezpłatnego węgla – do czego nie był uprawniony, a nie wydania jednej tony bezpłatnego węgla w naturze.. Powództwo zostało wniesione w dniu 12 grudnia 2014r., podczas gdy już w dniu 10 grudnia 2014r. podjęta została przez Zarząd pozwanej uchwała nr (...), zgodnie z którą osoby uprawnione do deputatu węglowego mogły pobrać w terminie do 30 czerwca 2015r. taką ilość bezpłatnego węgla w naturze, o jaką zmniejszony został jego roczny wymiar za 2014 rok. I jak wynika z materiału dowodowego powód pobrał asygnatę na jedną tonę bezpłatnego węgla w dniu 1 marca 2015r. Roszczenie ewentualne o wydanie bezpłatnego węgla w naturze zostało zgłoszone już po spełnieniu świadczenia przez pozwaną.

Pozwana, mimo iż zmniejszając przysługujący powodowi bezpłatny węgiel o jedną tonę dała mu powód do wytoczenia powództwa, ale wyłącznie o deputat węglowy w naturze, a ponadto jeszcze przed wniesieniem powództwa wycofała się z wcześniejszych postanowień i przywróciła prawo powoda do bezpłatnego węgla w poprzednim wymiarze.

Sąd Rejonowy słusznie zwrócił uwagę, iż nie bez znaczenia jest fakt, iż powód od początku procesu był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, co zwiększało jego wiedzę prawniczą w niniejszej sprawie i pozwalało na lepszą ocenę szans wygrania procesu, nadto pozwalało ocenić konsekwencje jego przegrania.

Wprawdzie, jak wskazał Sąd Rejonowy, art.102 k.p.c. daje Sądowi możliwość całkowitego lub częściowego odstąpienia od obciążania strony przegrywającej kosztami procesu, jednak Sąd Rejonowy słusznie nie dopatrył się w przedmiotowej sprawie okoliczności pozwalających na zastosowanie tego przepisu.

Należy podkreślić, że sąd nie jest zobligowany do zastosowania powyższego przepisu art. 102 k.p.c., a jedynie ma taką możliwość, po rozważeniu całokształtu okoliczności sprawy. Sądy posiadają swobodę kształtowania orzeczeń o kosztach procesu, a więc i kosztach zastępstwa procesowego, samodzielnie decydują czy na gruncie konkretnej sprawy

zachodzą owe "szczególne okoliczności" o jakich mowa w powoływanym wyżej przepisie, pozwalające na odstąpienie od obciążania strony przegrywającej kosztami postępowania.

W postanowieniu z dnia 24 października 2013r. sygn. IV CZ 61/13 (LEX nr 1389013) Sąd Najwyższy wskazał, iż hipoteza przepisu art. 102 k.p.c., odwołująca się do występowania "wypadków szczególnie uzasadnionych", pozostawia sądowi orzekającemu swobodę oceny, czy fakty związane z przebiegiem procesu, jak i dotyczące sytuacji życiowej strony, stanowią podstawę do nieobciążania jej kosztami procesu.

W ugruntowanym w tym zakresie orzecznictwie Sąd Najwyższy wskazał również, że „zastosowanie przez sąd art. 102 k.p.c. powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu jak i fakty leżące na zewnątrz procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego” (vide postanowienie z 14 stycznia 1974r., II CZ 223/73, LEX nr 7379; postanowienie Sądu Najwyższego z 13 października 1976r., sygn. IV Pz 61/76, LEX nr 7856; postanowienie Sądu Najwyższego z 16 lutego 1981r., sygn. IV Pz 11/81, LEX nr 8307; postanowienie Sądu Najwyższego 17 kwietnia 2013r., V CZ 132/12, LEX nr 1341732).

Taką wyjątkową okolicznością nie jest w niniejszym postępowaniu charakter sprawy, tj. fakt, że powód wywodzi swoje roszczenie ze stosunku pracy. Ustawodawca nie przewidział bowiem w zakresie postępowania odrębnego jakim jest postępowanie w sprawach z zakresu prawa pracy, żadnych przepisów szczególnych dotyczących zwrotu kosztów zastępstwa procesowego strony przeciwnej, gdy stroną przegrywającą jest pracownik. Pracodawca czy też inny podmiot pozwany przez pracownika ma bowiem pełne prawo do reprezentacji przez profesjonalnego pełnomocnika, a ten z kolei do stosowanego wynagrodzenia z tego tytułu. Brak bowiem normatywnej podstawy szczególnego uprzywilejowania pracownika w przypadku, gdy jest on stroną przegrywającą proces.

Bez znaczenia jest okoliczność, że powód był przekonany o słuszności swoich żądań, gdyż z istoty każdego postępowania procesowego wynika jego sporność i zwykle niepewność rozstrzygnięcia, a każda strona wnosząca pozew jest z reguły przekonana o słuszności swoich żądań i konieczności wystąpienia do Sądu. Zatem subiektywne przekonanie o słuszności żądania nie jest z pewnością okolicznością o jakiej mowa w art. 102 k.p.c., w przeciwnym razie art. 102 k.p.c. miałyby zastosowanie w każdej sprawie, w której powództwo zostałoby oddalone.

Nadto powód mimo posiadania fachowego pełnomocnika nie wykazał w toku postępowania przed Sądem Rejonowym np. okoliczności świadczących o jego złej sytuacji majątkowej lub życiowej, która uzasadniałaby całkowite zwolnienie z ponoszenia kosztów procesu.

Reasumując należy wskazać, że Sąd Rejonowy rozważył wszystkie powyższe okoliczności a w konsekwencji wydał prawidłowe rozstrzygnięcie.

Mając to na względzie, zażalenie oddalono na podstawie art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 385 k.p.c.

O kosztach zastępstwa procesowego strony pozwanej nie orzeczono gdyż strona pozwana nie złożyła skutecznego wniosku o zasądzenie tych kosztów od powoda E. W.. Rozpoznawana była bowiem sprawa z zażalenia powoda E. W. tymczasem wniesiona przez pozwaną odpowiedź na zażalenia dotyczy powoda N. W., który zażalenia nie składał.

(-) SSO Mariola Szmajduch (-) SSO Małgorzata Andrzejewska (-) SSR(del.) Grzegorz Tyrka

Sędzia Przewodniczący Sędzia